

9. Lo Gatto, E. La letteratura bielorusa / E.Lo Gatto // Storia delle letterature moderne d'Europa e d'America : in 6 voll. / diretta da C. Pellegrini. – Milano : Vallardi, 1958. – Vol. 5. – P. 263–267.
10. Naumow, A. Letteratura bielorusa / A. Naumow // Letteratura russa e altre letterature slave : Guide bibliografiche / A cura di F. Malcovati. – Milano : Garzanti, 1989 – P. 108.
11. Варварцев, М.М. Ло Гатто (Lo Gatto) Еttore / М.М. Варварцев // Энциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.]. — К. : Наук. думка, 2009. — Т. 6 : Ла – Мі. – С. 248.
12. Кусенко, О.И. Современная итальянская историография русской философии : дис. ... канд. филос. наук : 09.00.03 / О. И. Кусенко. – М., 2016. – 245 с.
13. Ло Гатто, Э. Мои встречи с Россией / Э. Ло Гатто; пер. К. Гладыш, И. Дергачева; под ред. А. Ло Гатто Мавер. – М. : Кругъ, 1992. – 158 с.
14. Чмаравя, М.І. Шляхі ўзаемага пазнання: беларуская літаратура ў Чэхаславакіі (1920–1945) : Манаграфія / М.І. Чмаравя. – Магілёў : МДУ імя А.А. Куляшова, 2004. – 136 с.

У. А. Трацянок

ТВОРЫ ЯНКІ КУПАЛЫ І ЯКУБА КОЛАСА Ў ЭФІРЫ ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА ВЯШЧАННЯ БЕЛАРУСКАГА РАДЫЁ: ГІСТОРЫЯ І СУЧАСНАСЦЬ

Фарміраванне мастацкага радыёвяшчання Беларусі да 1990-х гг. адбывалася ў цеснай сувязі з літаратурнай спадчынай айчынных і замежных пісьменнікаў. Гэта тлумачыцца высокай ідэалагічнай місіяй Беларускага радыё па выхаванні аўдыторыі, далучэнні слухачоў да духоўных здабыткаў, у тым ліку літаратурных. Радыё абрала напрамак павышэння культуры ў народных мас амаль з самага пачатку свайго функцыянавання – з канца 1920-х гг. Народныя паэты Беларусі Я. Купала і Я. Колас заўсёды былі жаданымі гасцямі ў радыёстудыі. Яны прадстаўлялі свае творы, а таксама пакінулі вялікую спадчыну, да якой Беларускае радыё звяртаецца пастаянна. У гэтым матэрыяле мы спрабуем паказаць шляхі супрацоўніцтва паэтаў з радыё, а таксама на аснове даследавання фондавых запісаў розных гадоў акрэсліць найбольш яркія пастаноўкі ў эфіры Беларускага радыё.

З першых дзён вяшчання супрацоўнікі Беларускага радыё запрашалі да мікрафона айчынных літаратараў, праводзілі з імі творчыя сустрэчы ў прамым эфіры. У 1935 г., калі адзначалася 30-годдзе творчай дзейнасці Я. Купалы, прамая радыётрансляцыя святочнага вечара была арганізавана з Дома пісьменніка. Яна стала ўнікальнай па дзвюх прычынах: найперш дазволіла прыхільнікам творчасці народнага паэта стаць «удзельнікамі» ўрачыстасці, на якую сабраліся вядомыя літаратары; па-другое – увайшла ў гісторыю радыё як трансляцыя, што не адпавядала, а супярэчыла канонам тагачаснага дзяржаўнага вяшчання: госці забыліся, што на святочным сталі стаць мікрафон, прамаўлялі адзін за адным тосты, весяло сцэна нарасталася, па этычных меркаваннях мікрафон адключылі раней запланаванага часу [1]. У 1936 г. вечар да 30-годдзя творчай дзейнасці Я. Коласа правялі ў радыёстудыі, куды па ініцыятыве дзіцячага аддзела радыё запрасілі каля сотні дзяцей. У 1938 г. Я. Купала выступіў як ганаровы госць піянерскага збору ў гонар Чырвонай Арміі [3]. Літаратурна-драматычнае вяшчанне ў другой палове 1930-х гг. будавалася на лепшых творах беларускай літаратуры, у тым ліку

Я. Купалы і Я. Коласа. За аснову радыёінсцэніровак, накрывклад, былі ўзяты паэма Я. Купалы «Курган» і аповесць Я. Коласа «Дрыгва» [3].

У гады Вялікай Айчыннай вайны, калі вяшчанне Беларускага радыё вялося з Масквы і радыёстанцыя называлася «Савецкая Беларусь», у першым яе выпуску народны паэт Я. Купала выступіў з «Клічам да беларускага народа», у якім заклікаў змагацца «за радасць нашага жыцця, за мілую нашу зямлю, за яе волю і шчасце» [3, с. 67]. Неаднаразова Я. Купала браў удзел у антыфашысцкіх мітынгх, якія трансліраваліся па радыё. Яго верш пра «партызанаў, беларускіх сыноў» часта гучаў у эфіры «Савецкай Беларусі», асабліва ў моманты, калі рэдактары спазняліся падрыхтаваць апошнія паведамленні. З прамовамі па падтрымцы баявога духу па радыё выступаў і Я. Колас. Адным з самых шчырых было яго выступленне з лістом да сына Юрыя, з якім у пачатку вайны перарвалася сувязь. У радыёстудыі ў 1943 г. Я. Колас сустракаўся з героем сваёй аповесці «Дрыгва» – беларускім партызанскім дзедам Талашом [3]. У гады Вялікай Айчыннай вайны мастацкае вяшчанне не перапынялася. Напрыклад, у 1942 г. «Савецкая Беларусь» трансліравала літаратурна-музычны вечар з удзелам спявачкі Л. Александроўскай. На ім гучалі таксама вершы Я. Купалы, Я. Коласа і інш.

Сувязі літаратуры з радыё развіваліся ў пасляваенныя гады. Я. Колас працягваў выступаць перад мікрафонам з публіцыстычнымі нататкамі, з уласнымі вершамі. Перадача «Тэатр перад мікрафонам», якая прапаноўвала радыёспектаклі, у канцы 1940 – пачатку 1950-х гг. набыла велізарную папулярнасць.

«Залатым» запісам 1952 г. стала радыёпастаноўка па камедыі Я. Купалы «Паўлінка». Яна створана на аснове спектакля Беларускага дзяржаўнага тэатра імя Я. Купалы ў рэжысуры Л. Літвінава. Для будучых пакаленняў слухачоў захавала галасы першага складу выканаўцаў: ролю Паўлінкі ў аўдыятворы сыграла актрыса Р. Кашэльнікава; у астатніх ролях заняты акцёры У. Дзядзюшка, Л. Ржэцкая, Г. Глебаў, В. Пола, І. Шаціла і інш. Тэатральная пастаноўка стала класікай беларускага тэатральнага мастацтва і сёння з'яўляецца візітоўкай Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы.

У 1959 г. яшчэ адзін спектакль Купалаўскага тэатра быў перанесены на радыё – «Прымакі» па аднайменнай п'есе Я. Купалы. Аўдыязапіс утрымлівае галасы акцёраў П. Малчанава, В. Полы, Г. Глебава, Г. Макаравай, Б. Уладамірскага, А. Бараноўскага і інш. У 1959 г. запісана радыёпастаноўка «Над ракой Арэсай» па паэме Я. Купалы. Радыёспектаклі адаптаваныя для аўдыяўспрымання праз увядзенне Вядучага, які акрэслівае месца, час і абставіны, уводзіць слухача ў дзею. Узгаданыя аўдыятворы з'яўляюцца ўзорамі каларытных народных вобразаў, прапісаных драматургам, і характарнага акцёрскага выканання, увасобленага майстрамі прафесійнай беларускай сцэны.

У 1950-я гг. на Беларускім радыё плённа ўвасабляліся творы Я. Коласа. Напрыклад, у 1952 г. слухачам прапанавалі спектаклі «Дрыгва» па аднайменнай аповесці, «Рыбакова хата» па аднайменнай паэме, «Калодка пчол» і «Недаступны» па аднайменным апавяданнях народнага паэта Беларусі. Ролі выконвалі артысты Тэатра імя Я. Купалы. Прафесійныя акцёры-купалаўцы агучылі перад мікрафонам творы «Сымон-музыка», «Соцкі падвёў», «Пісаравы імяніны», «Святы Ян» (1955 г.), «Так і трэба ашуканцу», «Стараста», «Як птушкі дуб ратавалі» (1956 г.). У

1958 г. артысты мінскіх тэатраў запісалі радыёкампзіцыю па паэме Я. Коласа «Новая зямля». У фондах радыё маюцца аўдыяварыянты гэтай паэмы, запісаныя ў 1962 г., 1966 г., 1990 г., 1994 г.

У 1962 г. па матывах твора Я. Коласа «Рак-вусач» запісалі оперу-казку для дзіцячай аўдыторыі. Аўтар і рэжысёр М. Троіцкая сумясціла гісторыю пра вадзяных насельнікаў з музыкай кампазітара Дз. Лукаса. Ролі выканалі артысты В. Лебедзеў, П. Дубашынскі, М. Пятроў, У. Говар-Бандарэнка, Л. Цімафеева. Адметнасць пастаноўкі заключаецца ў тым, што асобныя вершаваныя радкі пакладзены на музыку, героі казкі не толькі размаўляюць, але яшчэ і спяваюць у акадэмічнай манеры.

З 1962 г. пачалася трансляцыя перадач Беларускага радыё за межы краіны. Тамтэйшыя слухачы і суайчыннікі, якія пакінулі краіну, атрымалі магчымасць даведвацца пра падзеі ў Беларусі, далучацца да лепшых твораў беларускай культуры. Напрыклад, для замежжа рыхтавалася рубрыка «Радыёклуб чытачоў Я. Купалы і Я. Коласа» [3, с. 186].

Янка і Наталка – галоўныя героі радыёпастаноўкі 1969 г. «Яна і я» па матывах аднайменнай паэмы Я. Купалы. Аўтар ісцэніроўкі для радыё В. Мыслівец узяў за аснову раздзелы паэмы, далучыў да іх любоўную лірыку класіка, у выніку атрымаўся своеасаблівы гімн маладосці, вясне, каханню і вернасці. Гэта гісторыя пра зараджэнне пачуццяў, якія, у выніку, утвараюць саюз злучаных сэрцаў. Радыёпастаноўка пабудавана на маналогам і дыялогам паміж героямі Наталкай, Янкам, Бацькам, Маці, Сватам. Праз увесь твор праходзіць яшчэ адзін неназваны персанаж – спеўны жаночы голас, які быццам валадарыць над пачуццямі і злучае герояў. У якасці афармлення выкарыстаныя песні-прыпеўкі, характэрныя для беларускага вясельнага абраду. Фальклорныя матывы дапаўняе плач-галашэнне маладой Наталкі, якая просіцца ў бацькі не аддаваць яе ў чужую хату. Рэжысёрам радыёпастаноўкі «Яна і я» выступіла С. Гурыч, ролі выконвалі артысты мінскіх тэатраў Р. Філіпаў, М. Захарэвіч, У. Анісінка, Б. Уладамірскі, Н. Гейц, З. Стома і інш. Паэма Я. Купала «Яна і я» пакладзена ў аснову запісу 1996 г. у выкананні артыста А. Ждановіча. Гэта чытанне ў перамешку з фрагментамі беларускіх народных песень, якія гучаць эпіграфамі да раздзелаў паэмы.

У 1970–1980-я гг. праца над увасабленнем твораў Я. Купалы і Я. Коласа на Беларускім радыё працягвалася згодна з дзвюма функцыямі літаратурна-мастацкага вяшчання: прадукцыйнай, калі ствараліся арыгінальныя радыётворы, і рэпрадукцыйнай – запіс і адаптацыя твораў, пастаўленых у тэатрах. У 1976 г. радыёспектакль «Новая зямля» паводле паэмы Я. Коласа з удзелам акцёраў Тэатра імя Я. Купалы запісала рэжысёр С. Гурыч. Прыкладам пераносу тэатральнай пастаноўкі ў аўдыяфармат служыць радыёкампзіцыя 1982 г. спектакля Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы «Раскіданае гняздо» па аднайменнай драме Я. Купалы ў пастаноўцы рэжысёра Б. Луцэнкі. У тэкст уключаны вершы літаратурнага класіка; спектакль вызначаўся паэтычнасцю, манументальнасцю [5, с. 298]. Пастаноўку для радыё запісала С. Гурыч. Аўдыяверсія захоўвае галасы артыстаў С. Станюты, С. Некіпелавай, А. Уладамірскага, Г. Аўсяннікава, Ф. Варанецкага, В. Белахвосціка і інш. Яшчэ адной яркай работай 1982 г. стаў радыёспектакль па паэме Я. Коласа «Рыбакова

хата» ў пастаноўцы рэжысёра С. Гурыч. За яго і аўдыятвор «Хамуціус» творчы калектыў Беларускага радыё ўдастоены першай у гісторыі радыёвяшчання краіны Дзяржаўнай прэміі БССР [6]. У фондах радыё захоўваюцца дзясяткі паэтычных і літаратурна-музычных кампазіцый, запісаных з сярэдзіны мінулага стагоддзя да нашых дзён на аснове вершаванай спадчыны народных паэтаў Беларусі.

На сучасным этапе функцыянавання айчыннага радыётэатра, калі скарацілася колькасць арыгінальных аўдыяпастановак і запісаў з тэатраў, рэпрэзентацыя твораў айчынных класікаў ажыццяўляецца ў меншых аб'ёмах. Да 125-годдзя з дня нараджэння Я. Купалы ў 2007 г. пастаўлены музычна-паэтычны радыёспектакль па п'есе П. Васючэнкі «Паэт і Дзяўчына». Аўдыязапіс расказвае пра ўзаемаадносіны песняра з Паўлінай Мядзёлка – выканаўцай ролі Паўлінкі ў першых паказах аднайменнай камедыі Я. Купалы. Аповед вядзецца ад імя галоўнай гераіні ў розных узростах: ад маладой дзяўчыны, якая прыехала ў Вільню на вучобу, ад сталай настаўніцы, якая праз успаміны даводзіць да слухача гісторыю знаёмства і адносін з паэтам. П. Васючэнка працаваў над радыёп'есай год: даследаваў кніжныя крыніцы, у прыватнасці, біяграфічнае выданне П. Мядзёлка «Сцежкамі жыцця», падбіраў лірыку паэта для мастацкага складніка, ствараў гісторыю, якая працягвалася з 1913 да 1973 гг. Аўтар твора тлумачыў: «Падчас працы над п'есай мяне зацікавіла пытанне аб ролі і месцы жанчыны ў лёсе вялікага чалавека, уплыве кахання на станаўленне і развіццё генія. На працягу гісторыі чалавецтва вялікія паэты нешчаслівыя ў каханні. Магчыма, таму, што шчаслівы ў каханні чалавек перастае быць паэтам. Ён, напэўна, можа ствараць таленавітую прозу, але толькі спакутаваная душа нараджае сумныя, пранікнёныя лірычныя вершы. І большасць шэдэўраў сусветнай паэзіі створаны на шчымлівай, драматычнай, трагічнай ночце... Вялікае, прыгожае, але нешчаслівае каханне напаткалі ў жыцці і Багдановіч, і Міцкевіч, не абмінула яно і Купалу. І менавіта яго абранніца Паўліна Мядзёлка, што не адказала паэту ўзаемнасцю, натхніла яго на цыкл сумных вершаў, якія трапілі ў шэраг лепшых узораў сусветнай паэзіі («А яна была проста дзяўчынай...», «Снілася дзяўчыне»), і на бессмяротную «Паўлінку» [2]. На нашу думку, прачытанне вершаў Я. Купалы акцёрам А. Шаровым, які сыграў паэта, з'яўляецца моцным бокам акцёрскага выканання спектакля. Мяккасць голасу артыста, у якім паралельна гучаць «надарваныя ноты», перадае пачуцці паэта да каханай. У радыёспектаклі, па задумцы рэжысёра Р. Патака, тры выканаўцы ролі Паўлінкі – актрысы-сучасніцы А. Пастрэвіч, Ю. Шпілеўская, а таксама Р. Кашэльнікава, якая іграла Паўлінку ў спектаклі Тэатра імя Янкі Купалы ў сярэдзіне мінулага стагоддзя. На нашу думку, гэта цікавы ход, але не зусім апраўданы, паколькі не стасуецца паміж годам дзеяння ў спектаклі «Паэт і Дзяўчына» (1913 г.) і годам запісу пастаноўкі «Паўлінка» з удзелам Р. Кашэльнікавай (1952 г.). У радыёспектаклі «Паэт і дзяўчына» выкарыстаны толькі два старыя фрагменты, музычна-шумавое афармленне, у тым ліку песні, гучаць надзвычай свежа. Музыку да спектакля напісаў кампазітар Л. Захлеўны, за гукавую атмасфернасць пастаноўкі адказвалі гукарэжысёры Л. Латушкіна і У. Яўменчык.

У 2011 г. да 130-годдзя Я. Купалы радыёрэжысёр Л. Пташук перанесла ў аўдыяфармат спектакль Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы «Тутэйшыя» па аднайменнай п'есе Я. Купалы. Актуальнасць тэмы, акцёрскія

работы, наватарскі рэжысёрскі падыход М. Пінігіна зрабілі спектакль адным з самых папулярных у рэпертуары тэатра. Радыёверсія, на нашу думку, для ўспрымання на слых недапрацавана, паколькі змены сцэн, з'яўленне новых персанажаў адбываюцца без тлумачэнняў Вядучага, што ўскладняе разуменне радыёспектакля [6].

У 2012 г. да 130-годдзя з дня нараджэння Я. Коласа рэжысёр А. Вінярскі і гукарэжысёр В. Бяляеў запісалі радыёспектакль па п'есе Г. Марчука «Адгукніся, браце!». Асноўны пасыл, сэнс аўдыятвора, як мы мяркуем, закладзены ў фразе, прамоўленай адным з герояў радыёспектакля ў адрас Кастуся Міцкевіча: «Ніколі не адступайся ад народа». Аўтар п'есы, творчая каманда радыёспектакля, на нашу думку, удала паказалі гэту «народнасць», прыналежнасць Я. Коласа і яго спадчыны да беларускага люду, які ў сваім жыцці спалучае архаічныя вераванні і грамадзянскія ідэі свабоды і роўнасці. Прыналежнасць асобы і творчай дзейнасці Я. Коласа да простага народу ў спектаклі падкрэслена музыкай, выкананай на цымбалах. Яшчэ адным пацвярджэннем з'яўляецца фінальны музычны твор аўдыясспектакля, калі хор спявае народную песню «За туманам». Такі рэжысёрскі ход трактуецца намі як прыняцце людям творчых памкненняў маладога паэта. Радыёспектакль «Адгукніся, браце!» – гэта не толькі гісторыя станаўлення творчага генія Я. Коласа, яго «загартоўка» ў Мінскім астрогу, гэта таксама ўдалая версія сучаснага прачытання дакументальных і мастацкіх старонак творчасці паэта. Праз лісты і вершы, «ажыўленыя» выканаўцамі роляў, эмацыянальна афарбаваныя акцёрскім пражываннем (акцёры мінскіх тэатраў А. Кавальчук, З. Белыхвосцік, А. Гарцуеў, С. Зелянкоўская), перад слухачом паўстае жывы К. Міцкевіч, які марыць, перажывае, змагаецца, хвалюецца, кахае... У аўдыятворы выкарыстаны вершы з першага зборніка Я. Коласа «Песні-жалыбы», а таксама ўрыўкі паэм «Сымон-музыка» і «Новая зямля». «Адгукніся, браце!» – гэта вобразны радыёспектакль, у якім спалучаюцца розныя часавыя адрэзкі, розныя светлы: зямны і фантазійны. Сцэны чаргуюцца: спачатку мы чуем фрагменты з юнацтва Кастуся, затым – цікаванне ў астрогу, зноў юначыя гады. Кожная са сцэн мае сваю назву («Дзед», «Бацька», «Маці», «Ліст», «Завяя», «Воля», «Неба», «Хата», «Казка», «Пінск. Вяселле» і інш.), што робіць аўдыясспектакль падобным да паэмы. Багатае паэтычнае светаадчуванне будучага класіка, здольнасць паглыбляцца ў фантазійны свет падкрэсліваюць «сустрэчы» Кастуся з дзедам і бацькам, якія памерлі, уяўныя спатканні з каханай. Вобразнасць спектаклю дадаюць разнастайныя гукавыя планы (блізкі і далёкі) і эфекты (рэха, напрыклад). Другая частка аўдыятвора з-за насычанага выкарыстання паэзіі Я. Коласа падпадае пад вызначэнне «музычна-паэтычнай радыёкампазіцыі», традыцыйнага жанру для літаратурна-мастацкага вяшчання Беларускага радыё.

Такім чынам, супрацоўніцтва Беларускага радыё з паэтамі Я. Купалам і Я. Коласам пачалося амаль у першыя гады вяшчання. Класікі неаднойчы бралі ўдзел у перадачах, падтрымлівалі словам суайчыннікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, пакінулі багатую літаратурную спадчыну, увасабленне якой працягваецца і ў нашы дні. Да 1990-х гг. створаны дзясяткі глыбока нацыянальных па змесце і форме мастацкіх радыёзапісаў, якія ўвайшлі ў залаты фонд вяшчання: паэтычныя кампазіцыі, казкі, інсцэніраваныя апавяданні і радыёспектаклі. Сучасны перыяд

літаратурна-мастацкага вяшчання прадстаўлены радыёпастаноўкамі «Паэт і дзяўчына», прысвечанай Я. Купалу, і «Адгукніся, браце!» пра гады творчага станаўлення Я. Коласа.

Літаратура

1. Курков, И.Н. Белтелерадиокомпания. Мир живого эфира / И.Н. Курков. – Минск : Медиафакт, 2007. – 304 с.
2. Паэт і дзяўчына // Белтелерадиокомпания [Электронный ресурс]. – 2007. – Режим доступа : https://www.tvr.by/company/pressa-o-nas/paet_dzya_chyna/. – Дата доступа : 26.10.2017.
3. Радкевіч, Я.Р. Беларускае радыё: гісторыя, перспектывы развіцця / Я.Р. Радкевіч. – Мінск : БДУ імя У.І. Леніна, 1983. – 197 с.
4. Сабалеўскі, А.В. Паўлінка / А.В. Сабалеўскі, В.Г. Брылон // Тэатральная Беларусь: Энцыклапедыя: у 2 т. Т. 2: Лабанок – Яшчур / рэдкал.: Г.П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2003. – С. 244–246.
5. Сабалеўскі, А.В. Раскіданае гняздо / А.В. Сабалеўскі // Тэатральная Беларусь: Энцыклапедыя: у 2 т. Т. 2: Лабанок – Яшчур / рэдкал.: Г.П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2003. – С. 297–298.
6. Трапянок, У.А. Перыяды станаўлення і развіцця беларускага радыётэатра / У.А. Трапянок // Веснік Бел. дзярж. ун-та культ. і маст. – 2016. – № 2(26). – С. 100–107.

Т. П. Хоміч

МЕТОДЫКА АНАЛІЗУ ЛІТАРАТУРНА-КРЫТЫЧНЫХ МАТЭРЫЯЛАЎ НА ЗАНЯТКАХ СА СТУДЭНТАМІ-ФІЛОЛАГАМІ

Літаратурная крытыка, як адна з профільных дысцыплін у сістэме філалагічнай адукацыі ў ВНУ Беларусі, вывучае метадалагічныя асновы беларускай літаратурна-крытычнай думкі (тэарэтычны аспект), умовы яе станаўлення і развіцця (гістарычны аспект). На шляху засваення літаратурна-крытычнай парадыгмы таго ці іншага перыяду адбываецца непасрэднае знаёмства з шэрагам тэкстаў, якія трэба не толькі прачытаць, але і прааналізаваць. Як паказвае практыка, пэўныя складанасці ў студэнта выклікае нават уважлівае чытанне крытычнага матэрыялу, асабліва калі яго агульны сэнс ужо вядомы з гісторыка-літаратурнага курса (гэта тычыцца, напрыклад, артыкулаў М. Багдановіча “Забыты шлях”, В. Ластоўскага “Сплачвайце доўг”, К. Крапівы “Аб сатырычнай камедыі” і інш.). У гэтым выпадку ўзнікае ілюзія ведаў і матэрыял чытаецца “бегла”, без патрэбнай скрупулёзнасці ў нюансах.

Нярэдка прыступіць да дэталёвага аналізу перашкаджае ўспрыманне артыкула выключна як дапаможнага матэрыялу, крыніцы гатовых думак і трапных цытат, якія добра выкарыстаць пры літаратуразнаўчым аналізе мастацкага твора. Асэнсаванне крытычнай публікацыі, у такім разе, заканчваецца банальным пераказам зместу і пагражае прыняццем за канчатковую ісціну ўсіх зробленых у ёй ацэнак і высноў, без уліку грамадска-эстэтычнай пазіцыі крытыка, абраных ім крытэрыяў характарыстыкі літаратурных з’яў, сацыяльна-культурнага моманту.

Прафесійны аналіз літаратурна-крытычнага матэрыялу падразумявае не абсалютнае прыняцце яго палажэнняў, а грунтоўнае тлумачэнне пазіцыі крытыка.